

METODERAPPORT TIL SKUP-PRISEN 2010

De unge trafikkofrene
Bergens Tidende, bt.no og bt.no/tv

Erlend Langeland Haugen, Øyvind Lefdal Eidsvik,
Sonja Ystaas, Håvard Ferstad, Lasse Lambrechts

«Om vi tenker over hvor mange som dør ...
det ville jo vært krise i alle andre sammenhenger.»

*Ingeborg Dahl-Hilstad, Landsforeningen for
trafikkskadde, Bergens Tidende 29. august 2010*

1. Involverte journalister

Erlend Langeland Haugen, Øyvind Lefdal Eidsvik, Sonja Ystaas, Håvard Ferstad og Lasse Lambrechts.

2. Prosjektnavn

Døden på veiene

Del 1 – De unge trafikkoftene

3. Komplette publiseringsliste

Vedlegg A: Saker publisert i BT og på bt.no (eget hefte)

Vedlegg B: Saker kun publisert på bt.no og DVD med innslag fra bt.no/tv (i dette heftet)

Dato	Tittel	BT	bt.no	bt.no/tv
27. aug	Døden på veiene (interaktiv applikasjon)*		☒	
27. aug	Døde da kompisen råkjørte		☒	☒
28. aug	39 unge har mistet livet i vestlandstrafikken	☒	☒	
28. aug	Her begravnes Marius. Han ble 22 år.	☒	☒	
28. aug	Slik er den typiske ungdomsulykken		☒	
28. aug	Den egentlige ekstremsporten (kommentar)	☒	☒	
29. aug	Dødstallene ingen kan forklare	☒	☒	
29. aug	– Blant våre største utfordringer	☒	☒	
29. aug	Guttene kjører når jentene dør	☒	☒	
30. aug	En mors bønn til unge i Austrheim	☒	☒	☒
30. aug	Farlig frihet (kommentar)	☒	☒	
30. aug	Kleppa ber jentene ta ansvar		☒	
31. aug	Skal stoppe råkjørerne med kraftige grep	☒	☒	
31. aug	– Ikke likhet for loven	☒	☒	
31. aug	Motorsport skal hindre dødsulykker		☒	☒
1. sep	Dette er trafikktiltakene som hjelper	☒	☒	
1. sep	Har liten sans for dobbel straff	☒	☒	
1. sep	Unge menn har umodne hjerner	☒	☒	
2. sep	De unge sjåførene dør oftere i rus	☒	☒	
2. sep	Lappen ryker ved 0,2 i promille		☒	
2. sep	Kroppen tåler ikke bråstoppen		☒	☒
3. sep	Ungdom slurver med øvelseskjøringen		☒	☒
3. sep	Her kan du ta førerprøven (quiz)		☒	
4. sep	Datteren påkjørt og drept		☒	☒
4. sep **	Bildrapene skjer på bygden	☒	☒	
4. sep **	«Eg kørde no ikkje så fort»	☒	☒	
4. sep **	Tar ut villskapen på bane	☒	☒	
6. sep	16- og 17-åringene doblet MC-ulykkene	☒	☒	
6. sep	Vil ha de yngste bort fra veiene	☒	☒	
7. sep	UP spaner på rånerne		☒	
8. sep	Ekstrem liten sjanse for å bli tatt		☒	
9. sep	«Tenkte det ikke kunne skje meg»	☒	☒	
9. sep	Jungel av regler møter trafikkoftene	☒	☒	
10. sep	Skulle fylt 18 år på mandag		☒	☒
11. sep	Veteranenes bønn: Mer politi på veiene	☒	☒	
11. sep	Holdningskampanjen som fungerte	☒	☒	

* Utskrift følger med, men applikasjonen kan besøkes på bt.no/veiene/ungdommene

** Publisert i BTMagasinet

4. Redaksjon

Mediehuset Bergens Tidende
Pb 7240,
5020 Bergen

5. Adresser og telefonnummer

Erlend Langeland Haugen

erlend.haugen@bt.no
91723783

Øyvind Lefdal Eidsvik

oyvind.eidsvik@bt.no
48182656

Sonja Ystaas

sonja.ystaas@bt.no
41208841

Håvard Ferstad

havard.ferstad@bt.no
98298483

Lasse Lambrechts

lasse.lambrechts@bt.no
93881805

Postadresser som punkt 4.

6. Vår redegjørelse for arbeidet

a) Slik startet det

I flere tiår har antallet dødsfall i trafikken gått kraftig ned. Det finnes bare ett unntak: Ungdommene.

Dette skulle bli vårt sentrale tema i serien «Døden på veiene». Det visste vi ingenting om da vi tre måneder tidligere startet opp vårt arbeid.

Initiativet kom fra bt.nos utviklingsavdeling allerede seinvinteren 2010. De hadde seminar og idémyndret. Avdelingen ønsket å samle store mengder data til nettbasert journalistikk – og tenkte på trafikkulykker. Det er ikke unaturlig: Trafikkulykker er viktige hendelsesnyheter og mye leste saker.

Prosjektet er BTs første nettbaserte graveprosjekt, og besto til slutt av en gruppe tre journalister og to utviklere, ingen av dem med erfaring fra tilsvarende graveprosjekter.

I stedet for å begynne med en konkret hypotese, begynte vi i motsatt ende: Samle mye informasjon om et tema av stor samfunnsmessig betydning, for så å se etter mønstre og spesielle funn. En slik metode er svært arbeidskrevende. Da vi i startfasen samlet store

mengder informasjon, gikk det nødvendigvis med tid og arbeid på ting som aldri ble noe av. Men metoden ga oss også to store fordeler:

- Vi sto friere til å peke ut reelle problemstillinger, fremfor å begynne med en hypotese.
- All researchen bidro i tillegg til seriens del 1 også til ideer til en ny del i serien. Denne – også nå med utgangspunkt i datamaterialet brukt i del 1 – publiseres med start i januar 2011.

Research-fasen startet fra slutten av april for bt.no-journalist Erlend Langeland Haugen. Han gikk gjennom ulykkesmateriale fra Vegvesenet fra de siste ti årene, sjekket hva medier hadde skrevet om trafikkulykker i Retriever det siste året, SSB-ulykkestall tilbake til 1950-tallet og pløyde gjennom sammendrag på over 20 rapporter fra Transportøkonomisk institutt. Han opprettet nyhetsagenter for å holde seg oppdatert.

På denne måten fanget vi opp problemstillinger, potensielle kilder og forskning. Dette arbeidet har vi nytt godt av også etter at seriens del 1 ble avsluttet.

Etter to uker pekte ett spor seg ut som spesielt interessant: Utviklingen i tallet på ungdomsulykker. Temaet var heller ikke grepet tak i av andre medier. Ideen ble utviklet videre, og inkluderte til slutt levende bilder, interaktive fremstillinger på bt.no, både magasin- og nyhetsdelen i papiravisen, debatt og ungdomsdebatten BTbatt.

MAI: Noen av mappene fra researchfasen.

Øyvind Lefdal Eidsvik fra avisens samfunnsavdeling ble koblet på tidlig i mai. Med enkelte unntak, ble prosjektet fra nå en heltidsjobb for både Haugen og Eidsvik. Da den innledende perioden med research var ferdig i midten av mai, og et solid datagrunnlag samlet inn, begynte bt.no-utviklerne Håvard Ferstad og Lasse Lambrechts med bearbeidelse av data og presentasjon. I juli ble videojournalist Sonja Ystaas koblet på prosjektet. Dermed hadde vi mannskap til å publisere i alle kanaler.

Vårt datagrunnlag var de 10.701 ulykkene med dødsfall eller alvorlig skade som resultat, for hele landet i tiåret fra år 2000. For vår region, Hordaland og Sogn og Fjordane, hadde på det tidspunktet 37 ungdommer mellom 15 og 24 år omkommet de siste fem årene.

Det skulle bli enda to til innen prosjektet ble publisert.

b) Våre problemstillinger

Med økningen i ungdomsulykkene hadde vi retningen. Men vårt viktigste mål ble å vise frem hva denne økningen betydde i det som betyr noe – liv.

Vi valgte å presentere ungdommene som hadde omkommet på vestlandsveiene de siste årene av flere årsaker: De viser frem virkeligheten på en brutal og reell måte. Trafikkulykkene har en tendens til å falle mellom to stoler: De er tallsaker basert på månedsstatistikk fra SSB – eller de er hendelsesnyheter på nettavisene. Med «Døden på veiene» ønsket vi å vise virkeligheten bak, og konsekvensene av trafikkulykkene.

I dette arbeidet ble det særlig to viktige holdepunkter:

- Systematisering av datamaterialet
- Kontakt med pårørende

Fra vår grunnresearch hadde vi samlet inn flere delkonklusjoner vi ville bruke videre:

- Ungdommene er som regel unge menn. 32 av 37 omkomne i vårt område de siste fem år var unge menn (34 av 39 ved publisering).
- Ungdommer forulykker oftere enn andre på kvelds- og nattetid.
- De er ofte flere i bilen når ulykken skjer.
- Menn på 18 og 19 år har mye høyere risiko for å omkomme i trafikken enn bare litt eldre menn.
- Ungdommer dør oftere i rusulykker enn andre.

En av tre som dør i trafikken er ungdommer. Vi ville vite hvem de 37 ungdommene var, hva som hadde skjedd og hva som var fellestrekk mellom dem. Hva er deres historier? Hvorfor har dødstallene økt, mens de for andre aldersgrupper fortsetter å synke? Og ikke minst: Hvilke tiltak kan hjelpe – og hvilke tiltak vurderer myndighetene?

c) Genuint nytt i saken

- **Samfunnsforhold og -endringer:** Vi brakte flere rene nyhetspoenger som ikke var kjent tidligere.
  - En høyere andel ungdom dør i trafikken nå enn tidligere.
  - Unge sjåførere dør oftere i rusulykker enn andre aldersgrupper – selv om de ikke kjører mer i påvirket tilstand.
  - Risikoen ble doblet for å kjøre på lett motorsykel.
  - Bildrapene skjer på bygdene
- **Politisk:** Regjeringen vil innføre strengere regler for ferske sjåførere.
- **Gi ofrene et ansikt:** Dette var første gang på Vestlandet at ofre for trafikkulykker ble samlet og presentert på en systematisk måte. Samtidig var det første gang i Norge at tilsvarende skjedde gjennom en interaktiv presentasjon.

d) Slik jobbet vi

I. Systematisering av info

10.701 ulykker

Bt.nos utviklingsavdeling ville ha store mengder data for å analysere ungdomsulykkene.

Fra Vegdirektoratet ba vi om tilgang til STRAKS-databasen, som inneholder samtlige trafikkulykker i Norge. Vår kontakt i Vegdirektoratet var imidlertid svært skeptisk til å gi oss datamateriale fra basen. Argumentasjonen gikk på at databasen var til internt bruk, ikke er offentlig og inneholder opplysninger som må beskyttes av personvern hensyn. Det kan være navn og notater fra Vegvesenets utsendte, teorier om ulykkesårsaker og fordeling av skyld, skrevet på stedet og gjerne senere motbevist av politiet. Vi ble også fortalt at det jevnlig kom forespørsler fra media om databasen, og at Vegdirektoratet derfor hadde planer om å gjennomgå lovverket og lage klare regler for utlevering. Men, fikk vi høre, dette ville ta tid. Vi – slik alle andre som hadde ønsket å få ut basen – måtte vente.

På den måten hadde leserne muligheter de ikke fikk i papiravisen, som i større grad må tilby sine analyser. Til sammen supplerte de to måtene hverandre: Leserne fikk en mer tradisjonell analyse av funn i papiravisen – og hadde selv muligheten til å undersøke på bt.no.

Jakten på ofrene

Etter å ha fordøyd mye tallmateriale, satte vi oss fore å finne navn på samtlige ungdommer i alderen 15–24 år som hadde dødd i trafikken i Hordaland og Sogn og Fjordane siden år 2000. Da arbeidet begynte var det 71 personer. Når dette skrives, er tallet 77. Vi innså at det ville bli krevende å finne alle, og konsentrerte oss derfor særlig om å finne alle i de fem siste årene.

Gjennom SSBs statistikk hadde vi fasiten: Vi visste antall døde i aldersgruppen, hver måned siden 2000. Det var også det eneste vi visste.

For å spore opp ungdommene måtte vi bruke en kombinasjon av metoder:

- 1) Søk i BTs interne tekstarkiv og Retriever etter nøkkelord (ungdom, omkom, ulykke etc.) og måned og år. Dette skaffet omtrent en tredjedel av navnene, særlig av de ferskeste ulykkene.
- 2) Trygg Trafikk i Hordaland og Sogn og Fjordane ga oss lister over dødsulykker for de siste årene. Takket være datoene i disse listene, fant vi noen flere i tekstarkivene.
- 3) Søk etter dødsannonser i periodene rundt ulykkesdagen. I tillegg til Retriever og BTs interne arkiv, var her særlig Buyandread.com nyttig. Buyandread tilbyr tilgang til pdf-utgaver av svært mange norske aviser. Ved å søke etter dødsannonser i dagene/ukene fant vi flere personer. Ikke alle avisenes dødsannonser var søkbare, inkludert vår egen, og særlig ikke fra tidligere år. Et stort pluss her, var at vi fikk info til å finne de nærmeste pårørende.
- 4) Bla i lokalaviser. 15–20 navn ble derfor funnet ved ganske enkelt å bla seg gjennom én til to uker med dødsannonser i det vi antok var de pårørendes lokalaviser. Også her var Buyandread til god hjelp. Vi ringte også lokalaviser for å få hjelp til å lete.
- 5) Bruke lokalt politi. I begynnelsen av juni sto vi igjen med tre navn for perioden 2005–2009. To av dem løste seg ved at de lokale lensmannskontorene husket sakene. De ringte selv de pårørende for å få bekreftelse på at de kunne gi oss navn og pårørendes kontaktinfo.

I det tredje tilfellet ville politiet først ikke opplyse navnet, som tidligere ikke hadde blitt offentliggjort. Deres argumentasjon virket for oss noe rigid: At navnet ikke var offentliggjort tidligere syntes som en grunn i seg selv. Vi argumenterte med at det måtte være særlige grunner til å ikke offentliggjøre navnet, grunner vi verken da eller senere kunne se. Det som politiet derimot likte, var sammenhengen vi ville bruke navnet i. Etter flere telefonsamtaler og e-poster for å fortelle om vårt prosjekt og hvorfor vi ønsket navnet, og etter rådslaging på politikammeret, lot de seg overtale. Dermed fikk vi til slutt navnet Jan Kristof Polski. Vi har siden hatt et meget godt forhold til politikammeret ved senere spørsmål i prosjektet.

En stund var listen for 2005–2009 komplett. Problemet var at Jan Kristof Polski verken fantes i BizWeb, Dun&Bradstreet, skattelister, telefonkataloger eller noen av arkivene. Politiet hadde heller ikke navn på pårørende, ifølge dem selv.

Etter å ha ringt rundt i nabolaget ved ulykkesstedet, fikk vi til slutt napp: Noen hadde hørt at den omkomne mannen jobbet på et verft i området, trolig Havyard Leirvik. Personalkontoret der visste råd, og hadde navn på både Polski – som i virkeligheten het Krzysztof Jan Ploski – og faren hans. Faren fantes i telefonkatalogen. Men viktigere: De hadde navnet på en venn av familien som også var tolk. Takket være tolken kom vi i kontakt med faren.

Arbeidet med å spore opp navn pågikk parallelt med utvikling av artikler til serien. Etter hvert som vi fikk et bilde av seriens omfang, innså vi at vi ikke hadde kapasitet til å gå dypt inn i tiden før 2005.

JUNI: 57 av 71 navn funnet, inkludert samtlige etter 2004.

I slutten av juni var listen for perioden 2005 til dagens dato komplett. Vi hadde da navn på alle de 37 ungdommene i alderen 15–24 som hadde mistet livet i Hordaland og Sogn og Fjordane siden 2005, navn på mange pårørende og for de fleste også i det minste noe informasjon om hendelsesforløpet.

Siden den gang har det vært ytterligere fem ulykker med seks omkomne ungdommer. To av disse ulykkene skjedde mens vi jobbet med prosjektet, og ble en del av serien.

II. Kontakt med pårørende

Ringerunder

Den neste store oppgaven ble å kontakte samtlige pårørende til de omkomne ungdommene. Dette arbeidet begynte parallelt med at vi fortsatt sporet opp navn. Å spore opp pårørende viste seg å bli mindre komplisert enn selve navnene. For det første hadde vi fått med navn på pårørende i dødsannonser eller i artikler. Med navn og hjemsted fant vi som regel foreldre eller slektninger som kunne vise oss i riktig retning.

14. juni ble den første familien kontaktet. Ringerundene fulgte et fast mønster:

- Vi forsikret oss aller først om at den vi snakket med faktisk var mor/far.
- Vi forklarte prosjektet grundig og hvordan vi ville presentere ofrene sammen
- Vi fortalte at vi ga foreldrene anledning til å lese og godkjenne teksten som omhandlet sønnen eller datteren før publisering.
- Deretter ba vi om samtykke til å bruke navn og bilde på den omkomne til vår presentasjon av alle ofrene for ungdomsulykker, og dødsannonseren til vår interaktive presentasjon. På disse punktene ville de aller fleste ha betenkningstid.
- Deretter ba vi dem om å fortelle kort om både ulykken og den omkomne. På den måten fikk vi supplert og korrigert informasjon vi satt på. En annen fordel med å ta seg tid til dette, var at vi fanget opp spesielle historier. Et eksempel var moren som først mistet datteren sin. Ni måneder senere var sønnen hennes passasjer i en annen dødsbil.
- Dersom de selv ikke hadde vært inne på dette, spurte vi om familieforhold for å vite om skilsmisser, og eventuelt navn og telefonnummer. Vi ville også ringe den andre parten.

Nær alle de pårørende ønsket tid til å tenke seg om og rådføre seg med resten av familien, ofte en uke eller to. Om de da fortsatt trengte mer tid, fikk de det. Noen få var på ferie da vi ringte, og et par andre fikk vi tak først gjennom slektninger og naboer. De fleste foreldrene var vi i kontakt med to til fire ganger.

System

På forhånd hadde vi satt et mål om å få tillatelse fra to tredeler av foreldrene. Vår opplevelse var at etter å ha tenkt litt på våre spørsmål, var foreldrene overraskende positive. Nesten alle la vekt på det forebyggende aspektet. Begrunnelsen som gikk igjen var å bidra til at andre foreldre ikke skulle oppleve det samme.

Da bare to foreldrepår ikke ville gi sin aksept, ringte vi disse opp igjen. Det gjorde vi ut fra en tanke om at de kanskje ville stikke seg mer ut ved å være anonymisert i vår oversikt, som var alternativet. Ett av foreldrepårene snudde. De andre ønsket fortsatt ikke navn og bilde, men aksepterte en anonymisert versjon.

TIDLIG I AUGUST: Samtykke og bilde fra 38 av 39 pårørende.

Før vi startet dette arbeidet, ble vi enige om en klar plan for å organisere informasjonen. Vi skulle holde orden på ulike samtykker (navn, bilde, dødsannonse, intervju), ofte fra to foreldre som ikke alltid var på talefot, i tillegg hadde mange pårørende sine ønsker: noen ville unngå groteske detaljer, noen ville ikke ha bilde av ulykkesbilen, noen ville gjerne ha avisen med oversikten tilsendt. Og vi måtte alltid ha kontroll på hvilke bilder og navn som hørte sammen.

For å systematisere arbeidet, førte vi telefonlogg og benyttet regneark for alle oppføringer. Det viktigste hjelpemiddelet ble likevel vegg og tavle. På tavlen førte vi sirlig inn om vi hadde fått samtykke, om vi hadde fått foto og om vi skulle intervju dem. På veggen hang vi opp bilder og tekster etter hvert som de ble klare. Flere dybdeintervju ble gjort før sommerferien. Seriestart var på dette tidspunkt planlagt i juli, men ble utsatt til etter ferien på grunn av mengdene med arbeid som gjensto. En av årsakene var at selv om vi jobbet tett med prosjektet, var det også behov for oss i den daglige produksjonen.

Tillitsforhold

De pårørende hadde mange spørsmål rundt presentasjon, hvordan eventuelt intervju ville foregå og hva som ble skrevet om den døde. De var opptatt av at det ble gjort respektfullt. Noen familier ville for eksempel at vi ikke omtalte at det var fyllekjøring eller råkjøring, andre var åpne om dette. Vi erfarte at jo mer de fikk vite om prosjektet, jo mer positive ble de til å stille opp.

Etter å ha fått oversikt over hva vi satt på, spurte vi flere om egne intervju. Disse ga vi muligheten til å få en slags «utvidet sitatsjekk», der de kunne trekke egne sitater. De fikk på samme måte mulighet til å trekke seg når som helst. Vår oppfatning er at dette selvsagt var risikabelt for vår egen del, samtidig som det ga foreldrene en trygghet og kanskje også tillit til oss. De kunne, tross alt, ha trukket seg også om vi ikke hadde presisert det. Vi fulgte i de fleste tilfeller opp de som sto frem den dagen saken ble

publisert, enten ved telefonsamtale eller tekstmelding. Om de på forhånd ikke var klar over publiseringsdag, sa vi fra til dem dagen i forveien.

Bildrapsmennene

En av sakene vi jobbet med til serien, var også å frem «den skyldiges» side i saker med dom. Også her tok vi kontakt enten direkte, via advokat eller søsken, både for å varsle om at vi skrev om ulykken og fordi vi håpet de ville gi sin versjon av saken. Forsøkene var fånyttede. De hadde «lagt saken bak seg».

Lenge så det derfor mørkt ut. Gjennombruddet kom med kontakten med foreldrene. Ett år før omkom en 16-åring, og rettssaken mot sjåføren var én uke unna. Vi ønsket å følge denne rettssaken, fordi det ga oss en unik mulighet til å formidle en av hovedkonsekvensene ved dødsulykker. Vi varslet de pårørende til sjåføren og den omkomne at vi ønsket å følge rettssaken, noe de ikke hadde problemer med. To av våre kolleger i BTMagasinet hadde samme vår kartlagt bildrap, og de fulgte opp og skrev reportasjen.

Kildekritikk

I både tekstene vi presenterte og i intervjuene med foreldrene, fikk de en stor grad av kontroll over teksten gjennom at de selv fikk godkjenne dem. Dette er på ingen måte uproblematisk, og var ved minst to anledninger en liten kime til konflikt mellom oss og foreldrene. Ett foreldrepar hadde sin agenda mot vogntog, for eksempel. Få ville gi sin sønn (som det stort sett handlet om) noe skyld. Vi etterstrebet en svært nøktern beskrivelse av ulykkene – de var alle mer enn dramatiske nok om vi ikke i tillegg skulle bruke ekstra dramaturgi. Derfor ville vi også heller konsentrere oss om en kort beskrivelse av selve hendelsesforløpet enn å fordele skyld på dårlige veier eller utenlandske sjåførere. I de tilfellene det var en rettskraftig dom, skrev vi likevel inn det.

Foreldrene aksepterte i stor grad de tekstene vi sendte dem for godkjenning. At vi på telefonen hadde snakket om at det var slik vi ville gjøre det, kan ha hatt en virkning. I de to tilfellene med uoverensstemmelser, gjorde vi kompromisser med tekst forfattet av oss og som vi kunne stå inne for.

Slik vi ser det, var det likevel gode grunner til å gi foreldre den graden av kontroll. De fleste foreldrene var svært opptatt av ettermælet til sønnen eller datteren. Det er forståelig, og det er ikke til å komme fra at temaet er sensitivt. For de aller fleste var en slik mulighet til å vite hva vi publiserte en forutsetning for å være med.

7. Spesielle utfordringer

24. august, fire dager før publisering av serien, skjedde noe av det vi hadde fryktet skulle skje: En av familiene vi hadde intervjuet, trakk seg. Disse var intervjuet til en av våre hovedsaker to måneder tidligere. Bilder var tatt, saken skrevet og desket. Den skulle publiseres som vår hovedsak 29. august, på seriens dag 2. Vi hadde fortsatt nyhetspoenget igjen – men reportasjemessig og bildemessig var det skralt. Vi sto i fare for å måtte gjøre akkurat det vi ikke ville: Å lage en struktursak der vi ikke klarte å formidle hva en omkommet 19-åring faktisk gjør med familie og venner.

Fire dager er vanligvis lenge i en travel avishverdag. For vår del var det svært lite, på grunn av måten vi hadde jobbet på: Vi hadde et tillitsforhold til foreldrene der de hadde hatt tid til å tenke. Å finne en annen, sterk historie på så kort tid, anslo vi som urealistisk.

Løsningen ble å bruke et annet intervju vi hadde gjort, også det to måneder tidligere. Intervjuet hadde en tilsvarende ramme, men skulle egentlig brukes i en annen sak. Vi klargjorde de nye premissene for familien, som ikke hadde innvendinger.

8. Underskrifter

Bergen, 14. januar 2011,

*Erlend Langeland Haugen, Øyvind Lefdal Eidsvik,
Sonja Ystaas, Håvard Ferstad og Lasse Lambrechts*